

B. ΑΝΟΙΚΤΕΣ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ (ενδεικτικά παραδείγματα)

Ερωτήσεις ανάπτυξης

1. **“Ο ιμπεριαλιστικός ανταγωνισμός έκανε τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο αναπόφευκτο”.**

 - Με ποια επιχειρήματα μπορείτε να υποστηρίξετε αυτόν τον ισχυρισμό;
2. Οι S. Berstein και P. Milza στο έργο τους *“Ιστορία της Ευρώπης”* (τ. 2, σ. 266), γράφουν:

“Ο θρίαμβος των εθνών συνεπήρε την Ευρώπη με μια μεταδοτική κίνηση που έκανε ολόκληρη την ήπειρο να ενδιαφέρεται για οποιαδήποτε αλλαγή επερχόταν σε καθεμιά από τις χώρες που την απάρτιζαν. Συγχρόνως το εθνικό συναίσθημα μετατράπηκε σιγά-σιγά σε ένα αλαζονικό και απόλυτο πάθος, που δεν ικανοποιούνταν παρά μόνο με την εξύψωση ενός κράτους σε βάρος του άλλου.

Η σύγκρουση αυτών των ζηλότυπων και επιθετικών εθνικισμών βύθισε τελικά την Ευρώπη σε μια σύρραξη της οποίας εξάλλου δεν αντιλήφθηκε το μέγεθος: ένας πόλεμος τριών ή τεσσάρων μηνών, το πολύ, εκτιμούσαν όλες οι κυβερνήσεις”.

 - α) Να επισημάνετε την αιτία του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου στην οποία αναφέρονται οι συγγραφείς και να την αναλύσετε.
 - β) Ποιες άλλες αιτίες, για την έκρηξη του πολέμου, θα προσθέτατε εσείς;
3. Να παρουσιάσετε τα νέα όπλα και τις νέες μορφές πολέμου που χρησιμοποιήθηκαν κατά τη διάρκεια του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου και να εξηγήσετε τη σημασία τους για την εξέλιξη των πολεμικών επιχειρήσεων.
4. **Η συνθήκη των Βερσαλλιών**

Πολλές συμφωνίες τερμάτισαν τον πόλεμο του 1914-1918. Όμως τόσο τότε όσο και επί είκοσι ολόκληρα χρόνια εκείνο που θα τραβούσε όλα τα βλέμματα και θα κινούσε την προσοχή όλων είναι το σύμφωνο των Βερσαλλιών. Όλοι πίστευαν ότι αυτό έθετε τέλος στην ηγεμονία της Γερμανίας και στην απειλή που αυτή έκανε να πλανάται πάνω από την Ευρώπη. Το σύμφωνο των Βερσαλλιών αμφισβητήθηκε και περιφρονήθηκε από τους ηττημένους και είχε μία ταραχώδη πορεία. Επί είκοσι χρόνια ο Χίτλερ δεν είχε στο στόμα του παρά τη λέξη Diktat (= Υπαγόρευση). Ο Δεύτερος Παγκόσμιος Πόλεμος προέρχεται κατευθείαν από το σύμφωνο αυτό.

Marc Ferro, *Ο Πρώτος Παγκόσμιος Πόλεμος 1914-1918*, σ. 434

 - Να προσκομίσετε τα αναγκαία ιστορικά τεκμήρια με τα οποία μπορείτε να υποστηρίξετε τις απόψεις που προβάλλει ο ιστορικός.

Ερωτήσεις σύντομης απάντησης

1. Να μελετήσετε τον χάρτη και να απαντήσετε στις ερωτήσεις που ακολουθούν:

Η Ευρώπη μετά τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο

- Ποια είναι τα νέα κράτη που δημιουργήθηκαν με τη λήξη του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου;
- Σε ποια εδάφη δημιουργήθηκαν τα καινούρια κράτη;
- Βάσει ποιας συνθήκης δημιουργήθηκε το καθένα;
- Σε ποιες αρχές στηρίχθηκαν οι συνθήκες αυτές και ποια συμφέροντα έλαβαν υπόψη τους;
- Ποια από τις συνθήκες αυτές αναφερόταν στα ελληνικά θέματα;

2. Ποιο γεγονός υπήρξε η αφορμή για την έκρηξη του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου;
3. Να αναφέρετε τους κύριους όρους της Συνθήκης των Βερσαλλιών (28 Ιουνίου 1919).
4. Ποιες είναι οι αδυναμίες που παρουσιάζουν τα νέα κράτη που δημιουργούνται μετά τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο;
5. Να αναλύσετε τις συνέπειες που είχε ο Α΄ Παγκόσμιος Πόλεμος στην οικονομία των εμπλεκόμενων ευρωπαϊκών χωρών.

6. Μία σπαρακτική κραυγή της γενιάς του πολέμου

Είμαι νέος, μόλις έκλεισα τα 20· από τη ζωή δεν ξέρω παρά μόνο την απελπισία, το θάνατο, το φόβο και μια αλυσίδα από ανόητες επιπολαιότητες, πάνω από μία άβυσσο πόνων και θλίψεων. Βλέπω τους λαούς να ορμούν σε άλλους λαούς, να σκοτώνουν και να σκοτώνονται, χωρίς ούτε κι εκείνοι να ξέρουν το γιατί, υπακούοντας σ' αυτούς που τους στέλνουν, χωρίς συναίσθηση του κινδύνου ή της ευθύνης τους. Βλέπω πως οι δυναμικότεροι εγκέφαλοι του κόσμου εφευρίσκουν όπλα, για να γίνονται όλ' αυτά μ' έναν τρόπο ακόμα πιο ραφιναρισμένο και να διαρκούν όσο γίνεται περισσότερο. Κι όλοι οι συνομηλικοί μου εδώ, στην αντικρινή Παράταξη, σ' ολόκληρο τον κόσμο το βλέπουν όπως εγώ. Αυτή είναι η ζωή της γενιάς μου και η δική μας. Τι θα κάνουν άραγε οι πατεράδες μας, αν μια μέρα σηκωθούμε και παρουσιαστούμε μπροστά τους, για να τους ζητήσουμε λογαριασμό; Χρόνια ολόκληρα σκοτώναμε μόνο. Αυτό ήταν το πρώτο μας επάγγελμα στη ζωή. Για μας η επιστήμη της ζωής περιορίζεται στο θάνατο. Τι θα συμβεί ύστερα; Και τι θ' απογίνουμε εμείς;

*Έριχ Μαρία Ρεμάρκ, "Ουδέν νεώτερον από το δυτικόν μέτωπον"
(σχολ. βιβλίο, σ. 67)*

- Ποια από τις επιπτώσεις του πολέμου θίγει το κείμενο; Να την αναλύσετε.

7. Κοινωνία των Εθνών (Κ.Τ.Ε.):

- α) να προσδιορίσετε τον χαρακτήρα της.
- β) να αναφέρετε τους λόγους που οδήγησαν στη δημιουργία της.
- γ) να κρίνετε την άποψη: "η Κ.Τ.Ε. ενείχε ήδη από τη δημιουργία της το σπέρμα της αυτοδιάλυσής της".